

ภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในประหมณีทาน “โซวเสินจี”

Chinese Social Reflection in the Literary Works “Sou Shen Ji”

วีระชาติ ดวงมาลา¹ / กนกพร นุ่มทอง² / เมชฌ เมชจिरานนท์³

Veerachat Duangmala / Kanokporn Numtong / Metcha Metjiranont

¹นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาตะวันออก ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Doctoral Student, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University

²รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Associate Professor, Eastern Languages Department, Faculty of Humanities, Kasetsart University

³ศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Professor, Chinese Major, Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University

Received: January 20, 2024

Revised: April 22, 2024

Accepted: April 23, 2024

DOI:

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งศึกษาภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในประหมณีทานโซวเสินจี ซึ่งเป็นวรรณกรรมในสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก นับเป็นวรรณกรรมชิ้นสำคัญที่เป็นต้นแบบ และรากฐานในการพัฒนาวรรณกรรมจีนในยุคต่อมา วิธีการวิจัยเป็นการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัย พบว่า ประหมณีทานโซวเสินจีมีเนื้อหาเกี่ยวกับการนำเสนอภาพเหตุการณ์บ้านเมือง ปรากฏการณ์ในมิติต่าง ๆ ของสังคมในสมัยนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมจีนใน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ 2) ภาพสะท้อนด้านพิธีกรรม 3) ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม 4) ภาพสะท้อนด้านศาสนา ปรัชญา 5) ภาพสะท้อนด้านการเมือง การปกครอง กฎเกณฑ์ 6) ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 7) ภาพสะท้อนด้านการศึกษาโรค 8) ภาพสะท้อนสังคมด้วยการสร้างความแตกต่างโดยใช้สัญลักษณ์ และ

9) ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมจีนใน ประชุนิทาน โขวเสินจีสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนในสังคมในสมัยนั้นเป็นหลัก แต่จากการวิเคราะห์ไม่พบภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ การทำสงคราม ซึ่งเห็นได้ชัดว่าผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเทพ ภูตผี ปีศาจ และพิธีกรรมต่าง ๆ อันมีที่มาจากความเชื่อเป็นหลัก

คำสำคัญ: โขวเสินจี, ประชุนิทาน, ภาพสะท้อนสังคมจีน, วรรณคดีจีน

Abstract

This research study aimed to investigate how the Chinese society was reflected in the Collection of Sou Shen Ji Fairy Tales written during the Eastern Jin Dynasty and considered an important piece of literature which became a prototype and a foundation for the development of Chinese literature in the later periods. The research method was document analysis. The research results showed that the Collection of Sou Shen Ji tales contained various events and phenomena which reflected the conditions of the Chinese society during that time period in 9 areas, namely (1) belief, 2) tradition, 3) morality, 4) religion and philosophy, 5) politics, government, and rules, 6) social relations, 7) disease treatments, 8) semiotic differentiations, and 9) culture. Interestingly, it was found although multiple dimensions of the Chinese society were reflected in this Collection of Sou Shen Ji tales, reflections on economics or warfare did not exist. Clearly, the authors of the tales in this collection wanted to present a picture of a society full of beliefs related to gods, ghosts, demons, and various rituals mainly derived from what the people believed.

Keywords: Chinese literature, collection of fairy tales, reflections on Chinese society, Sou Shen Ji

บทนำ

นิทานเป็นเรื่องราวที่มีการเล่าขานสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ซึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างเรื่องจริง จินตนาการ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ รวมไปถึงสิ่งอื่น ๆ เข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน อีกทั้งยังมีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คำสอนที่สามารถสะท้อนและสอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนในสมัยนั้น ๆ ได้ เมื่อศึกษาความเป็นมาของนิทาน พบว่า นิทานมีความสัมพันธ์กันกับวรรณกรรม จะเห็นได้จากการจัดแบ่งประเภทของวรรณกรรมของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งได้จัดให้นิทานเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี เช่น Punnotok (1982, pp. 11- 12) และ Kettate (1993, pp. 93 - 123) ได้แบ่งประเภทของบันเทิงคดีไว้อย่างละเอียด โดยแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ซึ่งได้จัดนิทานเป็นหนึ่งในวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี เช่นเดียวกันนอกจากวรรณกรรมจะทำหน้าที่ในลักษณะของบันเทิงคดีแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างลึกซึ้งดังที่ Boonkhachorn (2004, p. 5) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมไว้ว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งวรรณกรรมเป็นดั่งภาพสะท้อนประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ของผู้เขียนที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตในยุคสมัยนั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่า วรรณกรรมอยู่คู่สังคมอย่างแยกไม่ออก โดยที่วรรณกรรมสะท้อนให้เห็นความเป็นจริงของสังคมโดยการใช้ภาษา

ประชุมนิทาน “โซวสินจี” (搜神记) บันทึกลึกลับค้นเทพดาเป็นผลงานการประพันธ์ประเภทนิทานอัศจรรย์ ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ปรากฏในสมัยราชวงศ์จิ้น ตะวันออก ประพันธ์โดยกานเป่า (干宝) ผู้เป็นนักประวัติศาสตร์และนักวรรณกรรมในสมัยจิ้นตะวันออก มีชีวิตอยู่ในสมัยปลายราชวงศ์จิ้นตะวันตกและต้นราชวงศ์จิ้นตะวันออก โดยบันทึกเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเทพเซียน ภูตผีปิศาจ ไว้เป็นจำนวนมาก

เนื่องจากในสมัยนั้นเป็นสมัยที่ผู้คนมีความเชื่อว่าภูตผีปีศาจมีอยู่จริง อีกทั้งสภาพสังคมในสมัยนั้นเป็นสังคมที่เกิดความวุ่นวาย เมื่อการเกิดการตายมีความผิดปกติ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเทพผีปีศาจจึงมีอิทธิพลต่อความคิด ความหวัง และความสนใจของผู้คนในสมัยนั้นเป็นอย่างมาก จนเกิดเป็นความเชื่อว่ามีผู้ตายได้ตายไปแล้วอาจจะเกิดเป็นภูตผีหรือกลายเป็นเทพ ล่องลอยอยู่ในโลกมนุษย์หรือไม่ก็ไปใช้ชีวิตอยู่กับคนอันเป็นที่รักของตน นอกจากเรื่องความเชื่อแล้ว กานเป่าก็ยังเป็นผู้ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในการเสียดายอินหยัง (阴阳) และความเชื่อในธาตุทั้งห้า โดยเชื่อว่าเมื่อธรรมชาติมีความผิดปกติไปจากปกติ เป็นเสมือนกลางบอกเหตุเภทภัยร้ายที่จะเกิดขึ้นบนโลกมนุษย์ ซึ่งเรื่องราวที่ผิดปกติไปจากปกติที่กานเป่าได้ประสบพบเจอด้วยตนเองนี้ ได้บันทึกไว้ในพงศาวดารราชวงศ์จีน ตอนชีวประวัติกานเป่า 《晋书·干宝传》(Hou, 2004)

สิ่งที่น่าสนใจจากประมุขนิทานเรื่องดังกล่าวคือ นอกจากจะเป็นการประพันธ์จากสภาพสังคมที่ตัวผู้เขียนอาศัยอยู่หรือสัมผัสเอง หรือที่หลู่ซวิน (鲁迅) เรียกว่าวรรณกรรมโซวเสินจีทั้ง 20 บรรพนี้ว่า “เป็นหนังสือจริงครึ่งเท็จครึ่ง” (Lu, 1996) แต่ด้วยทมิฬการใช้การนำเสนอสภาพต่าง ๆ ของสังคมออกมาในรูปแบบการพรรณนา หรือจากการเปรียบเทียบสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสิ่งหนึ่ง เช่น การใช้วิญญาณมาเป็นตัวแทนสะท้อนสภาพสังคมในสมัยนั้น กล่าวคือ การกล่าวถึงผีผู้หญิงที่มีฐานะทางสังคมที่ดี แต่ความรักกับชายหนุ่มกลับไม่สมหวัง แม้พวกนางจะยอมตายเพื่อยื่นหยัดจะทำตามความรัก ความคิดของตนก็ตาม แต่ไม่สอดคล้องกับระบบการปกครองแบบศักดินาแบบดั้งเดิม (Wang, 2021) ซึ่งพบได้จากวรรณกรรมเรื่องฮั่นถันเซิง 《汉谈生》 จื่ออีว 《紫玉》 หวังเต้าผิง 《王道平》 เป็นต้น

ในปัจจุบัน แม้ในประเทศจีนจะมีผู้สนใจศึกษาประมุขนิทานโซวเสินจีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังนำทฤษฎีในด้านต่าง ๆ มาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ เช่น การศึกษาด้านวัฒนธรรม การศึกษาด้านคติชน การศึกษาการเล่าเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบ เป็นต้น แต่ในประเทศไทยยังไม่มียานวิจัยในประมุขนิทานโซวเสินจี ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษา

ภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในประหมนิทาน “โชวเสินจี” เพื่อให้เห็นภาพสะท้อนสังคมในมิติต่าง ๆ ที่กว้างขวางขึ้นของสังคมจีนในราชวงศ์จิ้นตะวันออก

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในประหมนิทาน โชวเสินจี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงพรรณนาความ (descriptive analysis) และอธิบายความ (explanatory analysis) จากตัวบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในประหมนิทาน โชวเสินจี โดยมีกระบวนการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดการวิเคราะห์ตัวบท (Textual analysis) จากหนังสือโชวเสินจี 《搜神记》 ฉบับของซังอู้อื่นซูก่วน จำนวน 20 บรรพ รวมทั้งหมด 464 บท

วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาพสะท้อนสังคมจีนจากหนังสือโชวเสินจี 《搜神记》 ฉบับของซังอู้อื่นซูก่วน (商务印书馆) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดแปลเป็นภาษาไทย พร้อมวิเคราะห์ตัวบท โดยนำเสนอข้อความที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมจีนในสมัยนั้น ในมิติต่าง ๆ และเขียนคำอธิบายขยายความในประเด็นที่ค้นพบ ด้วยรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

การสะกดถ่ายถอดเสียงภาษาจีนในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ตามเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาแมนดารินด้วยอักษรวิธีไทยของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารจีน สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 โดยจะยกเว้นการขีดเส้นใต้ของอักษร /zh/ /ch/ /sh/ /r/ เพื่อให้สะดวกต่อการพิมพ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะเขียนอักษรจีนกำกับเฉพาะครั้งแรกที่ปรากฏ หลังจากนั้นจะใช้ข้อความภาษาไทยในการถ่ายถอดเสียงทั้งหมด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีประมุขนิทาน โชวเลินจี สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมจีนได้ 9 ด้าน ดังนี้ 1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ 2) ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรม 3) ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม 4) ภาพสะท้อนด้านศาสนา ปรัชญา 5) ภาพสะท้อนด้านการเมือง การปกครอง กฎเกณฑ์ 6) ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 7) ภาพสะท้อนการรักษาโรค 8) ภาพสะท้อนสังคมโดยใช้สัญลักษณ์ และ 9) ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ดังจะได้อธิบายและยกตัวอย่างเนื้อหาในทฤษฎีประกอบกรณีศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ

ความเชื่อ คือ ความรู้สึก นึกคิด ความเข้าใจของบุคคลหรือกลุ่มชนต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจมีหรือไม่มีเหตุผล โดยความเชื่อจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมหรือสะท้อนให้เห็นภาพสังคม วิถีชีวิตของบุคคล กลุ่มชนนั้น ๆ ได้ ซึ่ง Athakorn (1996, pp. 93-94) ได้จัดแบ่งความเชื่อออกเป็น 11 ประเภทได้แก่ ความเชื่อเรื่องบุคคล ความเชื่อเรื่องสิ่งแวดล้อม ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องเพศ ความเชื่อเรื่องสุขภาพและสวัสดิภาพ ความเชื่อเรื่องโชคกลาง ความเชื่อเรื่องฝัน ความเชื่อเรื่องของรางวัล ความเชื่อเรื่องกฎศัพทบัญญัติ ความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ และความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์ ดังเช่นตัวอย่างที่ปรากฏในประมุขนิทาน โชวเลินจี ซึ่งจากการศึกษาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎี พบว่า ภาพสะท้อนด้านความเชื่อที่พบมีจำนวนมากที่สุด สามารถแยก

ออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องเทพ ภูตผี ปีศาจ ความเชื่อเรื่องการเสียชีวิต ความเชื่อเรื่องการตายแล้วฟื้น ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ความเชื่อเรื่องการตั้งศาล ความเชื่อเรื่องลางบอกเหตุ ความเชื่อเรื่องสถานที่ ความเชื่อเรื่องร่างทรง หมอผี ความเชื่อเรื่องการแปลงสถานะเป็นเทพของบุคคล และความเชื่อเรื่องความฝัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

神农以赭鞭鞭百草，尽知其平毒寒温之性，臭味所主，以播百谷，故天下号神农也。（神农鞭百草：卷一，1）

เล่นหนังไซ่แล้วสีแดงดีพืชนานาพันธุ์ไปมา รับรู้ถึงรูปรสและคุณสมบัติต่าง ๆ ของพืชผักเหล่านี้ได้อย่างครบครัน สามารถรับรู้ได้ว่าพืชเหล่านี้เป็นพืชที่มีฤทธิ์ยาหรือมีพิษ มีฤทธิ์เย็นหรือฤทธิ์ร้อน อีกทั้งยังใช้กลิ่นมาการแบ่งแยกรสเปรี้ยว ขม หวาน เผ็ด เค็ม ว่าเป็นรสใด ใช้ความรู้เหล่านี้มาเลือกและเพาะปลูกพืชพันธุ์ทางการเกษตรนานา ๆ ชนิด ด้วยเหตุนี้ผู้คนจึงขนานนามผู้นำท่านนี้ว่า “เทพแห่งเกษตรกรรม”

(เล่นหนังดีพืชนานาพันธุ์ บรรพที่หนึ่ง บทที่หนึ่ง)

จากตัวบทข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อในสังคมจีนในยุคหนึ่งที่มีความหลากหลาย ดังตัวอย่างที่ 1 เป็นความเชื่อที่เกิดจากการประกอบสร้างให้ผู้ที่มิอำนาจในสังคม หรือผู้ที่มีความสามารถเหนือผู้อื่น และต้องเป็นที่ถูกยอมรับจากผู้คนในสังคม ในช่วงที่ยังมีชีวิต และได้รับการยกย่องให้กลายเป็นเทพ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชีวิตหลังความตาย ในตัวบทนี้ ผู้ที่เป็น ได้รับการประกอบสร้างให้เป็นเทพคือ “เล่นหนัง”

2. ภาพสะท้อนด้านพิธีกรรม

“พิธีกรรม” เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายตามที่สังคมปรารถนาเอาไว้ ซึ่งเกิดจากการกระทำที่สืบเนื่องมาจากความเชื่อ ดังนั้น การศึกษาพิธีกรรมของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่งก็จะสามารถเห็นวิถีชีวิต ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มชนนั้น ๆ ได้ ดังที่ Wallipodom (1993, pp. 30 - 31) ได้กล่าวว่า ความเชื่อนอกจากจะสามารถบ่งชี้สภาวะทางสังคมนั้น ๆ ได้แล้ว ยังเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดพิธีกรรมต่าง ๆ ตามรูปแบบของความเชื่อตามมา จากการศึกษาตัวบท พบว่า ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรมสามารถแบ่งออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ ภาพสะท้อนจากพิธีกรรมขอฝน ภาพสะท้อนจากพิธีกรรมปราบผี ปีศาจ และการเรียกวิญญาณ ภาพสะท้อนจากพิธีกรรมเช่นไหว้ ภาพสะท้อนด้านการขนาน มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 2

汤既克夏，大旱七年，洛川竭。汤乃以身祷于桑林，剪其爪、发，自以为牺牲，祈福于上帝。……（汤祷桑林：卷八，2）

พระเจ้าทั้งพิชิตราชวงศ์ซย่า เกิดความแห้งแล้งเป็นเวลากว่าเจ็ดปี แม่น้ำลั่วเหือดแห้ง ด้วยเหตุนี้ พระเจ้าทั้งจึงเดินทางไปขอพรที่ดงป่าหม่อนตัวตนเอง โดยได้ตัดเล็บ ผม และเอาตนเองเป็นเครื่องเช่น ไหว้บูชา เพื่ออธิษฐานต่อเทพเจ้าแห่งสวรรค์ ……

(พระเจ้าทั้งอธิษฐาน ณ ดงป่าหม่อน บรรพที่แปด บทที่สอง)

ตัวบทที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาข้างต้นเป็นการนำเสนอภาพสะท้อนสังคมจีนที่เกิดจากความเชื่อของผู้คนในสังคม นำมาสู่การทำพิธีกรรมเพื่อให้ได้มาตามเป้าหมาย ดังตัวอย่างที่ 2 สะท้อนให้เห็นถึงพิธีกรรมในการเช่นไหว้บูชา ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนในสังคมนับถือ โดยเครื่องเช่นไหว้บูชานั้นจะมีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความเชื่อว่สิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นต้องการสิ่งใด เช่น การขอฝน

3. ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม

Xia (1989, p. 34) ได้กล่าวถึงคุณธรรมจริยธรรมหลักของสังคมจีนไว้ว่า สังคมจีนเป็นสังคมแห่งจารีตและจริยธรรม (礼仪之邦) เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากแนวคิดของปรัชญาสำนักขงจื้อที่ปลูกฝังกันมานาน โดยลัทธิขงจื้อได้กำหนดหลักจริยธรรมของมนุษย์ไว้ 5 ประการ คือ 1) มนุษยธรรมหรือความรักที่มีต่อมนุษยชาติ (仁) 2) ความจงรักภักดี (忠) 3) ความซื่อสัตย์ (信) 4) ความกตัญญู (孝) 5) การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (恕) จากการศึกษาดังกล่าว พบว่า ภาพสะท้อนด้านคุณธรรมสามารถแบ่งออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความกตัญญู ด้านการตอบแทนบุญคุณ ด้านไร้คุณธรรม มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 3

哈参养母至孝。曾有玄鹤为弋人所射，穷而归参。参收养，疗治其疮，愈而放之。后鹤夜到门外，参执烛视之，见鹤雌雄双至，各衔明珠以报参焉。（玄鹤衔珠：卷二十，3）

ไคว่ชานกตัญญูในการเลี้ยงดูมารดา คราหนึ่งนกกระเรียนถูกนายพรานยิง จึงมาขอลี้ภัยกับ ไคว่ชาน ซึ่งไคว่ชานได้เลี้ยงและรักษาบาดแผลของมันจนหายดีจึงปล่อยให้มันจากไป ต่อมาคืนหนึ่งนกกระเรียนกลับมาที่บ้าน ไคว่ชานจึงหยิบเทียนขึ้นมาส่องดู เห็นนกกระเรียนตัวผู้และตัวเมียคู่หนึ่งคาบไข่มุกนำมาเป็นสิ่งของตอบแทน

(นกกระเรียนคาบมุก บรรพที่ยี่สิบ บทที่สาม)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงควมมีคุณธรรมจะสามารถก่อเกิดสิ่งมหัศจรรย์ขึ้นมาในชีวิตได้ ดังตัวอย่างที่ 3 ซึ่งกล่าวถึงความกตัญญูต่อบุพการีหรือผู้มีพระคุณ จนสวรรค์เห็นใจและซาบซึ้งในความกตัญญู จากนั้นสวรรค์จึงสร้างปาฏิหาริย์

ให้เกิดขึ้นเพื่อตอบแทนผู้ที่มีความกตัญญู แต่ทว่า หากผู้ใด ไร้ซึ่งคุณธรรมก็จะเกิด เหตุการณ์ที่ตรงข้ามเกิดขึ้น

นอกจากนี้จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของ สังคมจีนในสมัยโบราณว่าผู้ที่มีคุณธรรม จะได้รับความเห็นใจจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือ สวรรค์ ซึ่งจะทำให้ชีวิตได้ประสบเจอแต่สิ่งที่ดี และได้รับสิ่งของตอบแทน ในทาง กลับกันหากผู้ใดหรือสังคมใดมีคนที่ไร้คุณธรรมก็จะเกิดเหตุการณ์ที่ตรงข้ามกัน ซึ่งตัว บทที่กล่าวมาข้างต้นนับได้ว่าเป็นนิทานสอนคุณธรรมของคนในสังคมจีนยุคโบราณ

4. ภาพสะท้อนด้านศาสนา ปรัชญา

ประเทศจีนเป็นดินแดนแหล่งกำเนิดทางอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก ยิ่งเมื่อกล่าวถึงศาสนา ปรัชญาในสังคมจีนแล้วนั้น จะเห็นได้ว่ามีประวัติยาวนานมา มากกว่าสองพันปี ซึ่งเป็นเสมือนแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน จากการศึกษาตัวบทในมิติภาพสะท้อนด้านศาสนา ปรัชญา สามารถแบ่ง ออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ ภาพสะท้อนตามลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื๊อ เป็นต้น มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 4

……与诸弟子期之。曰：“明日皆洁斋，候于水旁，设祠屋。”。（秦高取龙子：卷一，11）

……นัดหมายกับเหล่าสาวกและกล่าวว่า “พรุ่งนี้ต้องชำระร่างกาย ให้พร้อมในการบำเพ็ญ โดยการทานเจ และจงซ่อมแซมหอบรรพชนที่ใช้ตั้งเครื่องเช่น ไหว้ให้เรียบร้อย รอข้ากลับมา”

(จินเการับลูกมังกร บรรพที่หนึ่ง บทที่สิบเอ็ด)

จากตัวอย่างที่คัดเลือกมาสะท้อนให้เห็นว่าผู้คนในสังคมจีนสมัยโบราณดำเนินชีวิตตามจารีตที่ตนให้ความสำคัญ กล่าวคือ สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนที่ศรัทธาในลัทธิเต๋า จะเห็นได้จากอักษรจีนคำว่า “斋” ซึ่งพจนานุกรมชั่วเหวินเจียจื่อ 《说文解字》 ได้ให้ความหมายของอักษรตัวนี้ไว้ว่า หมายถึง การงดเว้นเพื่อความบริสุทธิ์ (戒洁) สอดคล้องกับคำว่า “斋醮” ในลัทธิเต๋า ซึ่งมีความหมายว่าการรักษาความบริสุทธิ์ทั้งกายและใจ เพื่อการสักการะ หรือปฏิบัติบูชาต่อเทพดา สะท้อนให้เห็นความเชื่อของสังคมจีนในสมัยโบราณที่ว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ไม่รับการเช่นไหว้จากผู้หนึ่งผู้ใดที่มีมลทินสกปรก ดังนั้น ก่อนทำพิธีกรรมเช่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ผู้ที่จะต้องอาบน้ำชำระร่างกายให้สะอาด ซึ่งหมายถึงความสะอาดทางกาย และงดเว้นจากการอาหารสดคาวที่เป็นเนื้อสัตว์ ซึ่งหมายถึงความสะอาดทางใจ

5. ภาพสะท้อนด้านการเมือง การปกครอง และกฎหมาย

จากการศึกษาด้วยท พบว่า ภาพสะท้อนด้านการเมือง การปกครอง กฎเกณฑ์ สามารถแบ่งออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กฎเกณฑ์ บทลงโทษ มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 5

秦始皇二十六年，有大人长五丈，足履六尺，皆夷狄服，凡十二人，见于临洮，乃作金人十二以象之。（临洮大人：卷六，16）

ในปีที่ 26 ของจีนซีฮ่องเต้ มียักษ์สูงห้าฟุต สวมรองเท้ายาวหกนิ้ว สวมเสื้อผ้าของชาวต่างชาติ นับรวมยักษ์ทั้งหมด ได้สิบสองตน เห็นเป็นลางดี จึงมีรับสั่งให้ทำรูปหล่อโลหะตามรูปลักษณะของยักษ์ทั้งสิบสองตน

(ยักษ์เมืองหลินเถา บรรพทิศหก บทที่สิบหก)

จากตัวบทข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในสมัยของจีนซีฮ่องเต้มีการเข้ามาอาศัยอยู่ของชาติต่างชาติ จนทำให้จีนซีฮ่องเต้มีความสนใจ โดยในบันทึกประวัติศาสตร์ ตอนอัตชีวประวัติของจีนซีฮ่องเต้ 《史记·秦始皇本纪》 ได้กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวไว้ว่า “ภายหลังจากจีนซีฮ่องเต้ได้อ่านเรื่องดังกล่าว พระองค์รู้สึกได้ถึงความมหัศจรรย์ แต่เมื่อไม่เคยมีเรื่องร้ายเกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ สิ่งที่มาปรากฏให้เห็นตอนนี้คงจะเป็นลางบอกเหตุที่ดี ดังนั้นจึงมีรับสั่งให้ปั้นรูปหล่อของชาวต่างชาติเอาไว้เพื่อเป็นสัญลักษณ์” แต่ทว่า เมื่อผู้วิจัยสืบค้นเอกสารอื่น ๆ กลับไม่พบข้อมูลที่เป็นหลักฐานถึงการมีอยู่ของชาวต่างชาติ พบเพียงการตั้งสมมุติฐานจากนักวิชาการและผู้สนใจ โดยกล่าวว่า ชาวต่างชาติที่อ้างถึงอาจจะเป็นชนเผ่าใดชนเผ่าหนึ่งในประเทศจีน เช่นชาวซินเจียงที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายกับชาวยุโรป เป็นต้น

6. ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ความสัมพันธ์ทางสังคมในประมุขนิทาน โขวเสินจีเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่ในมิติเชิงบวก และมิติเชิงลบ สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมทางสังคมที่เกิดจากการสร้างของมนุษย์ และเกิดจากการสร้างจากสภาพจินตนาการของมนุษย์ ซึ่งจากการศึกษาตัวบท พบว่า ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม สามารถแบ่งออกเป็นมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ผิวและลูกสะใภ้ มีตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 6

……女谓度曰：“我秦闵王女，出聘曹国，不幸无夫而亡。亡来已二十三年，独居此宅。今日君来，愿为夫妇。”经三宿三日后，女即自言曰：“君是生人，我鬼也。共君宿契，此会可三宵，不可久居，当有祸矣。……”
(驸马都尉：卷十六：20)

.....หญิงสาวกล่าว “เราเป็นธิดาของฉินหมิ่นอ๋อง เดิมหมิ่นหมายไปแต่งงานที่แคว้นเฉา โชคร้ายถึงแก่กรรมเสียก่อน ถึงแก่กรรมมายี่สิบสามปี อาศัยอยู่ที่นี้โดยลำพัง วันนี้เมื่อท่านมาที่นี่ เรายินยอมเป็นสามีภรรยากับท่าน” ทั้งสองอยู่ด้วยกันมาสามวันสามคืน หญิงสาวจึงได้เอ่ยกับสามีว่า “ท่านพี่เป็นคน น้องเป็นผี แม่เราสองจะมีวาสนาได้ร่วมเรียงเคียงหมอนกัน แต่คงอยู่ด้วยกันได้เพียงสามวัน ไม่อาจอยู่ด้วยกันนานกว่านี้ได้ มิเช่นนั้นอาจเกิดเหตุเภทภัยขึ้น.....”

(พระชามาตา บรรพที่สิบหก บทที่ยี่สิบ)

จากตัวอย่างที่ยกมาสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ทางสังคมของชาวจีนในสมัยโบราณเป็นความสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบของปฏุนธรรมดา และสัมพันธ์ที่เหนือธรรมชาติ จากตัวอย่าง เป็นความสัมพันธ์ฉันทามิตรของผีสาวตระกูลสูงศักดิ์ ที่ยินยอมเป็นภรรยาของชายหนุ่มผู้เกิดในตระกูลที่ต่างชั้นกัน ด้วยความรักความห่วงใยของผีสาวที่มีต่อสามี เกรงว่าการอยู่ร่วมกันฉันทามิตรรายของคนและผีจะเป็นบ่อเกิดเหตุเภทภัย จึงยอมให้สามีจากตนไปพบบิดาของตน ผู้เป็นกษัตริย์ในขณะนั้น จนสุดท้ายสามีได้กลายเป็นพระชามาตา

7. ภาพสะท้อนการรักษารโรค

Zhong (2023, p. 8) กล่าวว่า การแพทย์แผนจีนมีประวัติความเป็นมายาวนานหลายพันปี ซึ่งมีวิวัฒนาการด้านการแพทย์จากอดีตจนถึงปัจจุบันเปลี่ยนแปลงมาหลายยุค หลายสมัย ซึ่งในยุคเริ่มแรกของแพทย์แผนจีนมีการรักษาโดยใช้ยาสมุนไพร และเริ่มใช้อวัยวะบางส่วนของสัตว์ชนิดต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่ปรากฏในประหมณีทาน โช่วเตินจี ดังนี้

ตัวอย่างที่ 7

…… “向来道边，有卖饼家蒜齏大酢，从取三升饮之，病自当去。” 即如佗言，立吐蛇一枚。（华佗治咽病：卷三，22）

……ริมถนนตามเส้นทางที่ผ่านมามีร้านขนมที่ขายกระเทียมบด และน้ำส้มสายชู ไปที่นั่นและเอากระเทียมบดผสมกับน้ำส้มสายชูสามลิตรให้ผู้ป่วยดื่ม แล้วโรคจะหาย” เมื่อทำตามคำแนะนำของฮวาถั่ว ไม่นานผู้ป่วยก็สำรอกงูออกมาทันที (ฮวาถั่วรักษาโรคคลื่นอาหาร บรรพที่สาม บทที่สี่สิบสอง)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมยุคโบราณของจีนเริ่มมีการคิดค้นวิธีการรักษาโรคโดยกรรมวิธีต่าง ๆ ทั้งที่ใช้ประโยชน์จากพืชและสัตว์ ดังตัวอย่างที่ 7 สะท้อนให้เห็นถึงการรักษาโดยใช้ น้ำส้มสายชูสามลิตรผสมกับกระเทียมบดให้ผู้ป่วยกิน จนผู้ป่วยสำรอกออกมา ทำให้อาการคลื่นอาหารไม่ได้หายไป

8. ภาพสะท้อนสังคมโดยการใช้สัญลักษณ์

สัญลักษณ์หรือสัญศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความหมาย เป็นการศึกษาว่า “สิ่งแทนความ” ก่อให้เกิดความหมายได้อย่างไร ซึ่งเป็นการศึกษาที่จะทำให้เราเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ อันได้แก่ คำ ภาพ วัตถุ เป็นต้น จากการศึกษาด้วยบทในประชุมนิทานโศวเสินจี้ พบว่า ในสังคมจีนโบราณมีการใช้สัญลักษณ์ในการให้ความหมาย หรือแบ่งความหมายของสิ่งต่าง ๆ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 8

孙休后，衣服之制，上长下短，又积领五六，而裳居一二。盖上饶奢，下俭逼，上有余，下不足之象也。（孙休服制：卷六，77）

ภายหลังจากรัชสมัยของพระเจ้าซุนชิว ข้อกำหนดด้านเสื้อผ้า เปลี่ยนเป็น สวมใส่เสื้อผ้าท่อนบนยาว ส่วนท่อนล่างสั้น ยิ่งไปกว่านั้นคือการสวมใส่

เสื้อท่อนบนต้องสวมใส่ห้าถึงหกชิ้นและต้องมีปกเสื้อ ส่วนท่อนล่างสวมเพียงชุดกระโปรงหนึ่งถึงสองชิ้น บ่งบอกภาพลักษณ์ของสังคมชนชั้น กล่าวคือ ทรัพยากรของชนชั้นสูงมีมาก ชนชั้นล่างที่มีไม่เพียงพอ

(เครื่องแต่งกายยุคชุนชิว บรรพที่หก บทที่เจ็ดสิบเจ็ด)

จากตัวอย่างที่คัดเลือกมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า สังคมจีนในยุคโบราณมีการใช้สัญลักษณ์เป็นภาพแทนของวัตถุในการสร้างความหมายที่แตกต่าง ดังตัวอย่างที่ 8 กล่าวถึงสังคมจีนหลังจากยุคสมัยของพระเจ้าชุนชิว (孙休) หรือพระเจ้าอู่จิ้งตี้ (吴景帝) ผู้เป็นฮ่องเต้องค์ที่สามแห่งแคว้นอู๋ในยุคสามก๊ก ครองราชย์ระหว่าง ค.ศ. 258 – 264 มีการใช้ลักษณะของการแต่งกายมาสร้างความหมายใหม่ โดยการแต่งกายอ่อนบนหลายชิ้นบ่งบอกถึงสถานะของชนชั้นสูงมีกินมีใช้ สามารถสวมใส่เสื้อหลายตัวได้ ส่วนท่อนล่างสวมผ้าสั้นและน้อยตัวบ่งบอกถึงชนชั้นล่างเป็นชนชั้นขาดแคลน ยกที่จะหาเสื้อผ้ามาสวมใส่หลายตัวได้

9. ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ความประพฤติ การกระทำใด ๆ หรือรูปแบบกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นและใช้ในการดำเนินชีวิตรวมกัน ซึ่ง Chalcegul (2017) ได้ให้เกณฑ์การแบ่งประเภทคำทางวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางนิเวศ วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม วัฒนธรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมทางภาษา ซึ่งจากการใช้เกณฑ์ดังกล่าวมาศึกษาตัวบท พบว่า ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ในประมุขนิทาน โขวเสินจีสามารถแบ่งออกเป็นมิติต่าง ๆ ตัวอย่าง ดังนี้

ตัวอย่างที่ 9

……至吴，吴人有烧桐以爨者，邕闻火烈声，曰：“此良材也。”因请之，削以为琴，果有美音。而其尾焦，因名焦尾琴。（焦尾琴：卷十三，20）

……เดินทางมาถึงแคว้นอู๋ พบคนพื้นถิ่นเผาไม้ถ่านเพื่อทำอาหาร ไช่หยงได้ยินเสียงเปลวไฟกำลังเผาไม้อย่างคุเดือน เลยกล่าวขึ้นว่า “นี่ซึ่งเป็นเนื้อไม้ที่ดีเสียเหลือเกิน” จากนั้นจึงขอให้มอบไม้ท่อนนี้ให้เพื่อทำพิณ ซึ่งเป็นพิณที่มีเสียงสุดแสนไพเราะ จึงขนานนามพิณนี้ว่าพิณหางไหม้

(พิณหางไหม้ บรรพที่สิบ บทที่ยี่สิบ)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า “พิณ” ถือเป็นเครื่องดนตรีจีนโบราณ ประเภทหนึ่งที่ถูกผลิตขึ้นเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ฮั่นตอนปลาย ซึ่งเครื่องดนตรีชนิดนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางด้านดนตรีของจีนได้อย่างยาวนาน อีกทั้งพิณหางไหม้ยังถูกจัดเป็นหนึ่งในสี่พิณลือชื่อ (四大名琴) ของจีน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีนิทานโศวเลนจ์ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมจีนได้ 9 ด้าน ดังนี้ 1) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ 2) ภาพสะท้อนด้านประเพณี พิธีกรรม 3) ภาพสะท้อนด้านคุณธรรม 4) ภาพสะท้อนด้านศาสนา ปรัชญา 5) ภาพสะท้อนด้านการเมือง การปกครอง กฎเกณฑ์ 6) ภาพสะท้อนด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 7) ภาพสะท้อนด้านการรักษาโรค 8) ภาพสะท้อนสังคมโดยการใช้สัญลักษณ์ และ 9) ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรม ดังนี้

ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ สรุปลงได้ว่า ในประมุขนิทานสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางความเชื่อของคนจีนในสมัยโบราณ ทั้งที่เป็นความเชื่อเรื่องเทพ ภูตผี ปีศาจ ความเชื่อเรื่องการเสี่ยงทาย ความเชื่อเรื่องการตายแล้วฟื้น ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ความเชื่อเรื่องการตั้งศาล ความเชื่อเรื่องลางบอกเหตุ ความเชื่อเรื่องสถานที่ ความเชื่อเรื่องร่างทรง หมอผี ความเชื่อเรื่องการแปลงสถานะเป็นเทพของบุคคล และความเชื่อเรื่องความฝัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านความเชื่อของ Attakorn (1996) ที่ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 11 ประเภท นอกจากนี้ เมื่อสังคมเกิดความเชื่อจึงทำให้เกิดเป็นพิธีกรรมต่าง ๆ ขึ้น เช่น พิธีกรรมขอฝน พิธีกรรมปราบผี เรียกวิญญาณ พิธีกรรมเซ่นไหว้ พิธีกรรมบนบานและแก้บน เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น จากความเชื่อเรื่องการมีอยู่ของเทพ ภูตผี ปีศาจ ยังสะท้อนให้เห็นถึงภาพการยอมรับของสังคมจีนในสมัยนั้นต่อความสัมพันธันท์สามัคคี ภรรยาของมนุษย์ สัตว์ เทพ ผี ปีศาจ ดังจะเห็นได้จากภาพสะท้อนความสัมพันธันท์ทางสังคม

สำหรับภาพสะท้อนด้านคุณธรรม ศาสนา ปรัชญา สรุปลงได้ว่า สังคมจีนในสมัยโบราณเป็นสังคมแห่งจารีตและจริยธรรม โดยให้ความสำคัญและมีการปลูกฝังกันในสังคมมาอย่างช้านาน เช่น หลักจริยธรรมด้านความกตัญญู อันได้แก่การเลี้ยงดูบิดร มารดา ผู้มีพระคุณ การรู้จักตอบแทนคุณ รวมไปถึงการแสดงความอาลัยโดยการไว้ทุกข์สามปีตามจารีตของลัทธิขงจื้อ เป็นต้น

ส่วนภาพสะท้อนสังคมด้านการเมือง การปกครอง และกฎหมายนั้น สรุปลงได้ว่า สังคมจีนในสมัยนั้นเริ่มมีการเข้ามาของชาวต่างชาติ ซึ่งเห็นได้จากการกล่าวถึงยักษ์ ในสมัยจักรพรรดิฉินซี นอกจากนี้ ในด้านของกฎหมายหรือวิธีการจัดการผู้กระทำความผิดของสังคมจีนในสมัยโบราณยังไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน โดยเน้นไปที่การทารุณทรมานต่าง ๆ จะเห็นได้จากการให้ผู้กระทำความผิดเข้าไปอยู่ในกรงเสื่อ บ่อจระเข้ แต่หากไม่ถูกสัตว์เหล่านั้นทำร้ายก็จะได้รับการปล่อยตัว เป็นต้น

ภาพสะท้อนด้านการรักษาโรคหรือด้านการแพทย์จีน จากตัวบทจะเห็นได้ว่า ในสมัยโบราณประเทศจีนเริ่มมีความรู้ด้านการแพทย์ อีกทั้งยังรู้จักการใช้พืชสมุนไพร

ต่าง ๆ มาใช้ในการรักษาผู้ป่วย เช่น เกลินหงทราบถึงสรรพคุณทางยาของพืชชนิดต่าง ๆ ชาวถั่วสามารถใช้กระเทียมมารักษาคัน เป็นต้น

ภาพสะท้อนสังคมโดยการใช้สัญลักษณ์ สรุปได้ว่า สังคมจีนในสมัยโบราณรู้จักการใช้สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมมาสร้างให้เกิดความหมายใหม่หรือสร้างความหมายที่มีนัยยะอื่น เช่น การนำลักษณะการแต่งกายมาใช้ในการแบ่งชนชั้น การนำรูปร่างของรองเท้ามาบ่งบอกความเป็นชายหญิง เป็นต้นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นถึงภาพสะท้อนสังคมทางวัฒนธรรม ของสังคมจีนในสมัยโบราณคือกิจกรรม และวิถีชีวิตของสังคมจีนในสมัยนั้น เช่น การผลิตเครื่องดนตรี การแต่งเพลงเพื่อใช้ในพิธีกรรม ซึ่งสอดคล้องกับประเภทคำทางวัฒนธรรมของ Chaleegul (2019) คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางสังคม วัฒนธรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมทางภาษา เป็นต้น

จากการศึกษาผู้วิจัยเห็นว่าภาพสะท้อนสังคมจีนที่ปรากฏในประมุขนิทานโศวเสินจีส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนในสังคมในสมัยนั้นในเรื่องต่าง ๆ โดยไม่พบภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ การทำสงคราม ซึ่งเห็นได้ชัดว่าผู้ประพันธ์มีความประสงค์ต้องการนำเสนอให้เห็นถึงภาพสังคมที่เต็มไปด้วยความเชื่อเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับเทพ ภูตผี ปีศาจ ซึ่งสอดคล้องกับ Boonkhachorn (2004) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมไว้ว่า วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่นักเขียนได้สร้างสรรค์ขึ้น และงานเขียนเหล่านั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นภาพสะท้อนสังคมทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม โดยด้านรูปธรรม หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนด้านนามธรรม หมายถึง ค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน ในบางครั้ง ผู้เขียนเองมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นจึงสร้างงานเขียนขึ้นมาเพื่อสะท้อนภาพของสังคมนั้น ๆ และอุดมการณ์ของตน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าจะมีการแปลประชุนิทาน โชวเลินจีเป็นภาษาไทย ในฉบับที่สมบูรณ์ โดยควรแปลให้ตรงตามภาษาจีนโบราณมากที่สุด เพื่อให้ผู้ที่มีความสนใจในประชุนิทานเรื่องดังกล่าวแต่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีน ได้นำไปศึกษาเปรียบเทียบ โครงสร้างนิทานจีนที่มีการนำเสนอเรื่องราวที่ใกล้เคียงกับโครงสร้างนิทานพื้นบ้านไทย นอกจากนี้ประชุนิทาน โชวเลินจีที่แปลภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ยังเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ที่สนใจศึกษาคติความเชื่อเรื่องเทพเซียน ภูตผี ปีศาจ ได้ดีอีกด้วย

References

- Atthakorn, K. (1996). *Folklore*. Kurusapa Printing Ladphrao. [in Thai]
- Boonkhachorn, T. (2004). *The Novel and the Thai society 2475-2500 B.E.* Faculty of Arts, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Chaleegul, W. (2017). *Strategies for translating cultural word from Thai to English: A case study of the story of Jan Dara by Utsana Phleungtham*. MA Dissertation. Thammasat University. [in Thai]
- Hou, X. (2004). *A Study of the female images in "SouShenJi" 《(搜神记) 女性形象研究》*. MA Dissertation, NingXia University. [in Chinese]
- Kettate, B. (1993). *Lae Lot Wannakum Thai*. Odion Store. [in Thai]
- Lu, X. (1996). *A brief history of Chinese fiction 《中国小说史略》*. Oriental Publishing House.
- Punnotok, T. (1982). *Regional Literature*. Odion Store. [in Thai]
- Wallipodom, S. (1993). *Relationship between nature and the twelfth month ceremony: A case study of the 6th lunar month ceremony*. Chulalongkorn University. [in Thai]

- Wang, X. (2021). *A brief analysis of the connotation of the love between humans and ghosts in "Sou Shen Ji" 《浅析《搜神记》中人鬼恋的内涵》*. Xin Ji Shi Press.
- Xia, Z. (1989). *CiHai 《辞海》*. Lexicographical Publishing House.
- Zhong, Q. (2023). *From the perspective of the Confucius Institute, "Chinese medicine culture is the integration of doctors and humans" 《中医孔子学院视角下“中医药文化是医生与百姓的融合”》*. *Thailand Journal of Traditional Chinese Medicine*, 2(1), 3 -14.

Authors

Mr. Veerachat Duangmala

Doctoral Student, Department of Eastern Languages,

Kasetsart University, 50 Ngamwongwan Rd, Chatuchak, Bangkok, 10900

Tel: 094-529-5238 E-mail: veerachat.d@ku.th

Associate Professor Dr. Kanokporn Numtong

Department of Eastern Languages, Kasetsart University

50 Ngamwongwan Rd., Chatuchak, Bangkok, 10900

Tel: 02-579-5566-8, 4360 Email: kanokporn.n@ku.th

Professor Dr. Metcha Metjiranont

Chinese Major, Faculty of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University

Email: metchaweiqing@hotmail.com